

Politični ogled.

Sovražniki kmeta. Trgovinske zbornice so začele po nekod vlagati prošnje na vlado, da pre-pove sodelovanje duhovnikov in učiteljev pri Rajf-jejemovih posojilnicah. Kričijo nad duhovniki in učitelji, udariti pa hočejo kmeta. Meščani gledajo z nevoljo, da so posojilnice osvobodile kmeta iz rok meščanskih pijavk in si želijo stare odušne čase nazaj. Tako je tudi naše nemčurško meščanstvo!

Izzivajoče postopanje meščanskih krogov. Avstrija izvaja mnogoječmena na Nemško. Pri zadnji trgovinski pogodbi se je zvišala carina na izvoz ječmena v Nemško, vsled tega pa naš ječmen ne more več tekmovali z nemškim ječmenom. Zato pa zahtevajo kmetje, ki pridelujejo ječmen, naj jim država daje podporo za izvažanje, kajti sicer so uničeni. Naenkrat pa so se sedaj zopet oglasile trgovinske in obrtne zbornice ter so ugovarjale, da bi se podeljevale take podpore. Kmečki stan molči, kadar se stori kaj dobrega za trgovca in obrtnika, zato pa je nevhvaležno izzivanje, ako sedaj plačujejo meščanski krogi dobro s hudim.

Proti sedanjemu poljedelskemu ministru so začeli hudo gonjo nemški kmetje, pred vsem hmeljarji na Češkem zaradi hmeljarskih zahtev. Zahtevajo provenienčni zakon (da se pri prodaji označi, kje se je hmelj pridelal), svetovalce za hmeljarstvo, nadalje učitelje za pridelovanje konoplje in poddržavljenje označevalnic. Slovenski hmeljarji sicer v vsem ne morejo soglašati s češkimi, vendar zasledujejo z velikim zanimanjem boj svojih sotrpinov.

Čehi in Nemci. Kadar zahtevamo Slovenci, da se gospodarsko in upravno ločimo od Gradca (Proč od Gradca!), tedaj nas Nemci napadajo, da hočemo s tem škodovati deželi in njenim prebivalcem. Nemci na Češkem tudi duševno nadkriljujejo naše štajerske Nemce, a vkljub temu so se tamkaj predvsem na gospodarskem polju že davno ločili. Na Češkem imajo Čehi svoj češki gospodarski svet, in Nemci svoj nemški gospodarski svet, mi Štajerci pa smo stlačeni vsi v eno kmetijsko družbo, katera pa ne pripušča, da bi se ustanovilo mnogo njenih podružnic na Spodnjem Štajerskem, ker bi Slovenci tako preveč od nje dobili. Pred kratkem je imel nemški gospodarski svet zborovanje v Pragi, kjer so vsi govorniki naglašali veselo znamenje, da se kmečka misel tako širi in si pridobiva privrženec in spoštovalcev.

Avstrijski admiral za italijansko mornarico. V italijanskih listih čitamo, da je na pojedini, ki so jo imeli v Pulju častniki povodom proslave štiridesetletnice bitke pri Visu, podadmiral Ripper izustil jedino napitnico, s katero je nazdravil italijanski vojni mornarici. Konec te napitnice se je baje glasil: „Pozivljam gospodo, da dvigne čaše v prospeh kraljevske italijanske mornarice“. Nato je godba zasvirala italijansko kraljevo himno. Da povemo po pravici: mi priprosti ljudje ne umejemo te napitnice — nam se zdi jako tajinstvena.

Na mojstrove besede je nekaj polglasno zagodrnjalo, slišala se je samo beseda: požrešnost, nato je dala otroka možu in odšla vun. Prej pa je še premotrla Pavla od glave do nog in videlo se ji je na obrazu, da ji ugaja. Bil je precej velik, torej je upala, da bo lahko nosil mesto nje vodo, cepil drva in ji sploh nadomestoval deklo. Šla je počasi v kuhinjo, odprla omaro in prinesla Pavlu košček kruha, na katerem bi bil človek bistrih oči opazil košček surovega masla.

Pavlu je bil skoraj prozoren košček kruha jasen dokaz, da ni več doma, in ker je bil že precej lačen, ga je tem hitreje pospravil. Mojster ga je začel nato seznanjati z novim bivališčem, pojasnil mu je nove dolžnosti in mu takoj dal tudi obilico naukov in ukazov. Nad vse zgovorno pa mu je naročala žena, kaj mora vse storiti mesto nje, da bo z njim zadovoljna.

Iz njenih besedi je Pavel spoznal, da ne bo samo čevljarski učenec, ampak zraven tudi postrežnik, dekla, pestunja in kar bo še ravno treba. V začetku mu to ni šlo prav v glavo, ko je pa videl, da morajo tudi drugi učenci in pomočniki opravljati najrazličnejša dela, se je seveda potrpežljivo udal. Slednjič se je tega tudi navadil. Žena sicer ni bila nič prav zadovoljna, če ni bil Pavel zjutraj o pravem času na mogah, če ni hitro prinesel sveže vode in zakuril, a dajala mu je dovolj jesti in tudi večje kose kruha je dobival kot drugi.

Tudi mojster je bil z njim glede učenja in glede obnašanja zadovoljen. Tako ste Pavlu dve leti v mestu hitro potekali.

Nesporazumljenje med Črnogoro in Turčijo. Črnogorski knez je razpustil zadnji čas svoja dva bataljona, ker je odpovedala Rusija svojo letno podporo 100.000 rubljev Črnogori. Črnogorski knez je naprosil turškega sultana za drugo posojilo, ki bi jo vračala Črnogora pod pogoji prvega črnogorskega pri sultanu najetega posojila. A sultan je odklonil prošnjo črnogorskega kneza. Črnogorski knez je na to ukazal, da morajo v bodoče služiti mohamedanci v armadi, da ne smejo nositi mohamedanske žene pajčalonov na cesti in da se morajo podvreči mohamedanci črnogorskim zdravstveno policijskim predpisom pri ogledovanju mrličev. Mohamedanci so pa sklenili, da se izselijo iz Črnogore. A črnogorski knez je nato maložil Turkom tako velik vojaški in izselniški davek, da se lahko govori o konfiskaciji vsega turškega posestva v Črnogori. Sultan je nato sporočil mohamedanskim Črnogorcem, da jim rajši zagotovi v Turčiji obstanek, kakor pa da ostanejo v Črnogori. Knez je nato sklenil, da dá v najem svoji dve moraki pristanišči kaki evropski velevlasti, da dobi vsoto, ki jo potrebuje za vzdrževanje svoje stalne armade.

Nemška kultura. Mi smo že večkrat, posebno pri zadnjem nporu zamorskega naroda Herero v nemški naselbini v Afriki povdarjali, da so upora Nemci sami krivi, ker kruto in grozovito ravnaajo z ubogimi črnci. Nemška država je uvedla sedaj proti krivcem preiskavo, ki je razkrila naravnost strašne razmere. Podkupovanje, lopovščina, grozovitosti in nasilstva so bile tam na dnevnem redu. Od tisoče grozovitosti, ki so se tam dogajale, navedemo le eno. Guvernator v Togu, neki Horn, je svojega črnega služabnika zaradi neke malenkosti privezal na kol v najhujši vročini ter ga pustil 24 ur tako viseti, da je izdihnil. Horn je ves čas trpečega gledal ter oponašal njegovo obupno stokanje. Nemški vojaki so z zamorkami grdo postopali in jih oskrnjevali. Kaj čuda, če so se potem ti teptani revčki uprli. Toda s sablami, svinčenkami in topovi so uboge zamorce zopet uklonili v nemški jarem.

Razne novice.

* Ljudski shod zaradi volilne pravice, katerega skliče „Slovensko društvo“ v Maribor, bo dne 23. t. m. in ne 26., kakor je bilo zadnjič pomotoma naznanjeno.

* Sodna imenovanja. Namestnik državnega pravika v Celju dr. Franc Kočevar pl. Kondenheim je imenovan za deželno sodnega svetnika.

* Nepotreben napad. Liberalni „Slovenski Narod“ napada naš list in dr. Korošca, ker smo se izrazili za jesenske počitnice na ljudskih šolah. In kar po stari lažnjivi liberalni navadi nam podtakne namem, da smo zaradi tega za jesenske počitnice, ker hočemo, „da ljudstvo ostane neuko“. Seveda, samo leni liberalci so za napredek, mi pa, ki se neumorno trudimo za ljudsko izobrazbo, pa smo proti napredku. Kakor že rečeno: Mi stojimo glede

počitnic na stališču kmetov, in se s tega stališča ne damo premakniti. Da ne poslušamo tudi mnenja drugače mislečih, kaže današnji članek!

* Zgubil se je 12letni fant Martin Zavec, doma iz črmlenske občine fara Sv. Rupert v Slov. gor. Služil je za pastirja v Koreni pri obč. predstojniku Šebederju. Izginil je od tam pred tremi tedni. Na sebi je imel blace, srajco, telovnik in rujav ponošen klobuk. Lasi ima rujave, sive oči; za svojo starost je bil sredne velikosti.

* Romanje k Mariji Pomagaj na Brezje se je izvršilo v najlepšem redu 30., 31. julija in 1. avg. Romarjev je bilo 1700, ki so se peljali v dveh vlakih. Štajercem v pozdrav je bilo Brezje okrašeno z mnogimi zastavami. Lepi red za pobožnosti in za službo božjo je zadovoljil vse romarje. Pridigovali so: superior franč. samostana na Brezju, P. Avrelj, župniki Skubersky, Muršič in Medved, profesor dr. Jerovšek in kaplan Gomilšek. V torek 30. jul. so vsi romarji pohiteli na Bled in se niso mogli načuditi zares rajski lepoti bleškega jezera z romarsko cerkvijo Matere božje na otoku. Vozeč se na otok so romarji navdušeno popevali lepe Marijine pesmi. Na večer je bil na Brezju takozvani venček ali rimska procesija z gorečimi svečami. Na zidu samostanskega vrta je gorelo vse polno ognjev. Težko smo se poslovili od ljubeznivega Marijinega svetišča, kjer Mati božja v toliki meri deli milosti slov. ljudstvu. Prišedši v Ljubljano smo si hitro ogledali lepe ljubljanske cerkve in se potem odpeljali domov. Romanje na Brezje je za Štajerce velikega verskega in narodnega pomena. Po božji volji imamo Slovenci pri Mariji Pomagaj najlepše versko središče in sicer sredi slovenske zemlje. Ni nam treba hoditi na tuje, ko je Marija na domači zemlji nam tako milostljiva. Romarji pri tem romanju vidijo najlepši kras slov. zemlje, bleško jezero, vidijo sivega očaka Triglava, najvišjo goro na Slovenskem, vidijo belo Ljubljano, največje slovensko mesto — vse to zasluži, da se odselej redno vsako leto vrši romanje k Mariji Pomagaj s Štajerskega.

* Deželno kmetijsko šolo v Grotenhofu pri Gradcu je obiskavalo minulo leto 33 Nemcev in 16 Slovencev.

* Šopek šolskih pesmi. S posebnim ozirom na narodne in v narodaem duhu zložene napeve. 1906. Kat. tiskarna v Ljubljani. Založil Anton Kosi v Središču na Štajerskem. Pod tem naslovom je izdal zaslužni mladinski pisatelj gospod Kosi v Središču dva snopiča z obilno vsebino; kajti v obeh delih je na 171 straneh skupno 143 pesmic z 230 napevi, izmed katerih je 95 do 100 narodnih napevov. In poslednje je ravno tako važno pri tej zbirki; gospod prireditelj si je izbral nalogo, da reši narodno pesem in jo zopet vrne narodu. Saj vemo, kako slabe, da, ničvredne tekste imajo mnoge narodne pesmi, da niso za odrasle ljudi, a kaj šele za mladino. G. Kosi je nabral te melodije, pa jim predložil druge lepe tekste, tukaj po večini iz šolskih beril; a mnoge izmed njih so splošne vsebine, da

in to bo zanj komaj dober sprehod. Le kar gre naj, druge pomoči itak ni!

Pavlu so se te besede prav dopadle. Rad bi se bil malo spreletel in ker je zunaj tako prijazno solnce sijalo, se je še sam ponudil, da gre v Podgorje. Slednjič se je udal tudi mojster in čez dobre četrte ure jo je mahnil Pavel na pot. Na rami je nesel zvezane, črnolesketajoče se čevlje. Žena mu je odrezala precejšen kos kruha in mu ga dala v žep, mojster pa mu je stisnil v roke desetico za kako sadje. Vesel in zadovoljen je ubral pot pod noge.

Ko je hodil že dobro uro, se mu je začel oglašati želohec. Vzbudila ga je hitra hoja in čvrsti zrak. A ker je Pavel vedel, da je še vedno dovolj časa, da povzije, kar ima pri sebi, se začetkom ni veliko menil za lakoto. Ko pa se je ta oglašala že prav občutljivo, je izvelkel iz žepa kos kruha in ga hitro spravil pod streho.

Solnce je med tem splavalo že precej visoko, bilo je precej soparno in vroče, potne kaplje so začele Pavlu teči po licu. Oglašala se je tudi huda žega in željno se je oziral okrog sebe, kje bi dobil kaj vode, da bi se napil.

Pot ga je privedla do gostilne, ki je stala tik ceste. Srčno se je razveselil, ko je zapazil pred gostilno vodojak. Hipoma je bil pri njem, da bi si ngasil žejo, toda vedro, s katerim se zajema voda, je bilo priklenjeno z veržico, in vsak poskus priti do vode je bil zaman. Žive duše ni bilo blizu, da bi jo poprosil za požirek vode, a v gostilno si ni upal.

(Dalje prihodnjik).

Nekega dne sta štela mojster in žena pri zajtrku demar, da bi plačala stanarino, a zmanjkalo je ravno pet goldinarjev. Obema je bilo to zelo neljubo.

„Zastavil bom svojo uro za nekaj časa, stanarino morava plačati točno“, dejal je mojster.

„Ne, tega nikakor ne, če bi šla v nedeljo kaj na izprehod, bi zapazili, da nimaš ure in bilo bi sramotno, če bi zvedeli, da nosiva v zastavnico. Odkar se mi je tam preležala svilena obleka, ne maram nikoli več nič zastaviti.“

„Tedaj grem pa k gospodarju in ga poprosim, naj nekaj časa počaka. Sodnik iz Podgorja bo v kratkem poslal po čevlje, ki so že gotovi, in tako dobim ravno pet goldinarjev, ki jih še manjka.“

„Ne, ne, tudi to ne gre, da bi prosjačil pri gospodarju. Zadnjič je govoril z našo sosedo in se zelo spodtkikal, ker imam jaz spet nov klobuk in ti novo suknjo. Znal bi te morda prav pikro zavrniti, ker je tako neotesan.“

„Imaš prav — toda kako si naj torej pomagava? Kaj pa ko bi kdo nesel sodniku čevlje na dom. Oa plača vedno takoj in potem sva iz zadrege.“

„Dobro, čevlji so gotovi, Pavel mu jih lahko nese in do večera imava denar.“

Loboda je pogledal na Pavla, ki je ravno krtačil omenjene čevlje, da bi se dovolj svetili, in dejal po kratkem prevdaru: „To ne gre, do Podgorja je skoraj tri ure daleč, in za Pavla je to predolga pot. Lahko bi se mu kaj primerilo.“

„E, kaj bi se mu primerilo“, dejala je žena, ki je bila precej svojeglava. „Zdrav je in močen